

12.11.2019

605/00.01.02/2019/3

Eduskunnan tiedusteluvalvontavaliokunta
tiv@eduskunta.fi

Eduskunnan tiedusteluvalvontavaliokunnan pyyntö 7.10.2019

Suomen Erillisverkkojen rooli ja tehtävät tietoliikennetiedustelussa

Sotilastiedustelulaissa (590/2019) tietoliikennetiedusteluun liittyvä kytkennän suorittajan tehtävä on säädetty julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain (10/2015) 6 §:ssä tarkoitetulle verkko- ja infrastruktuuripalvelujen tuottajalle tai sen kokonaan omistamalle tytäryhtiölle. Mainittujen turvallisuusverkkopalveluiden tuottajana toimii Suomen Erillisverkot Oy ja käytännössä sotilastiedustelulain mukaisena tietoliikennetiedustelun mukaisen kytkennän suorittajana toimii Suomen Erillisverkot Oy:n kokonaan omistama tytäryhtiö Suomen Turvallisuusverkko Oy.

Sotilastiedustelulain mukaista kytkennän suorittajan tehtävä ei ole turvallisuusverkkolain mukaiseen palvelutuotantoon kuuluva tehtävä, jonka johdosta kytkennän suorittajan tehtävä tulisi erotella toiminnallisesti, taloudellisesti ja hallinnollisesti turvallisuusverkkotoiminnasta. Sotilastiedustelulain perusteluissa kuitenkin todetaan, että erotteluvaatimus koskee erityisesti kytkennän suorittamisen erottamista taloudellisesti yhtiön muusta toiminnasta. Hallinnollinen ja toiminnallinen erottaminen ei olisi tarkoituksenmukaista ja lainsäätäjän näkemyksen mukaan olisi kustannustehokasta, että kytkennän suorittajan tehtäviä tekisivät samat henkilöt, jotka huolehtivat turvallisuusverkkotoiminnasta. Tämän lisäksi kytkennän suorittamiseen liittyviä tarkoituksenmukaisia toiminnallisia ja hallinnollisia erotteluja on toteutettu yhtiön sisällä.

Sotilastiedustelulain mukaan kytkennän suorittajan tehtävänä on panna täytäntöön sotilastiedustelulain 67 §:ssä, 69 §:ssä ja 71 §:ssä tarkoitetut tuomioistuimen antamat luvat ja ohjata luvassa tarkoitetun viestintäverkon osan tietoliikenne Puolustusvoimien tiedustelulaitokselle. Kytken­nän suorittajalle ei ole säädetty omaan harkintavaltaa, vaan sen tehtävänä on ainoastaan toimeenpanna tuomioistuimen luvan mukainen kytkentä. Tämän johdosta tuomioistuimen antaman luvan laatu ja tekni­sen sisältövaatimukset korostuvat, jotta lupa voidaan panna täytäntöön ilman tulkintaa tai harkintaa.

Lain perustelujen mukaan kytkennän suorittajan tulee olla tiedusteluviranomaisesta riippumaton taho. Tämän johdosta kytkennän suorittajalle annettu keskeinen vaatimus on varmistaa, että Puolustusvoimien tiedustelulaitoksella on pääsy ainoastaan tuomioistuimen luvan mukaiseen viestintäverkon osaan eikä Puolustusvoimien tiedustelulaitos pääse käyttämään muissa yhteyksissä, kuten kuiduissa tai aallonpituuksissa, liikkuvaa tietoliikennettä tiedustelussaan. Kytken­nän suorittajan tulee omalta osaltaan kiinnittää toiminnassaan erityistä huomiota korkeaan tietoturvaan.

Edellä esitettyjen lainsäädännön vaatimusten mukainen kyvykkyys teknisen tiedon keräämisen tukemiseksi on saavutettu Suomen Turvallisuusverkko Oy:ssä (Stuve) ja toiminta on käynnistetty.

- Stuvien valmiudet käsitellä tiedusteluviranomaisen tietoa on tarkastettu ja toimintaan liittyvä tieto sekä sen käsittely on tunnistettu, ohjeistettu ja koulutettu.
- Osallistuva henkilöstö on nuhteettomuusseurannassa ja heille on annettu oikeudet toimintaan liittyvään tietoon STIV-STII tasoille työtehtävien perusteella.
- Toimintaan on perustettu oma palvelualue, jolla johtaminen, prosessit sekä talous voidaan erottaa ja erillään raportoida muusta toiminnasta.
- Eriyttämistä tehdään myös tietojärjestelmätasolla.
- Käytännön toimenpiteisiin liittyvää toimintamallia on valmisteltu lakimiesten tukemana, tavoitteena toiminnan lainmukaisuuden toteutuminen.

Timo Lehtimäki

toimitusjohtaja